

bilimname XXXII, 2016/3, 83-108
Geliş Tarihi: 28.04.2016, Yayın Tarihi: 30.12.2016
doi: <http://dx.doi.org/10.21646/bilimname.2016.13>

KADINA YÖNELİK ŞİDDET İLE DİNİ DÜNYA GÖRÜŞLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Meryem Berrin BULUT^a

Öz

Kadına yönelik şiddet ülkemizde gündemden düşmeyen sıcak konulardan biridir. Yaşamımızda her gün kadına yönelik şiddet ile ilgili haberlere televizyon, internet veya radyo gibi farklı yollardan maruz kalabiliyoruz. Bu çalışmada evlilikte kadına yönelik fiziksel şiddet ile dini dünya görüşleri arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Çalışmaya Orta Anadolu'da bir devlet üniversitesinde eğitim-öğrenim görmekte olan toplam 207 öğrenci gönüllü olarak katılmıştır. Çalışmanın verileri 'Evlilikte Kadına Yönelik Fiziksel Şiddete İlişkin Tutumlar Ölçeği' ve 'Dini Dünya Görüşleri Ölçeği' yardımıyla toplanmıştır. Verilerin analizinde nicel araştırma teknikleri (ortalamalar, yüzdeler, korelasyonlar, t-testi ve ANOVA) kullanılmıştır. Bulgular, katılımcıların şiddete yönelik tutum puanlarının ortalamanın altında; dini dünya görüşleri puanlarının ise ortalamanın üstünde olduğunu göstermiştir. Erkeklerin evlilikte kadına yönelik fiziksel şiddete yönelik tutum puanları kadınlardan anlamlı olarak daha yüksek çıkmıştır. Bunlara ek olarak, kadına yönelik fiziksel şiddete ilişkin tutumlar ile dini dünya görüşleri arasında olumsuz yönde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki ($r=-,163$, $p<,05$) saptanmıştır. Araştırmanın bulguları ilgili literatür temelinde tartışılmış ve önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Şiddet, Dünya görüşleri, Din, Kadın.

Giriş

Kadın aileyi oluşturan fertlerden biri ve belki de en önemlisidir. Bu yüzden aile içinde kadına uygulanan şiddet sadece kadını değil, aileyi hatta tüm toplumu etkilemektedir. Çünkü bir birey aile içinde sosyalleşmekte ve aile içindeki davranışları model alarak öğrenmektedir. Sosyal Rol Kuramı'na

---

^aArş. Gör., Ahi Evran Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, berrin_teke@yahoo.com

göre aile içindeki ana baba rollerine göre çocuklar kadınların ve erkeklerin sahip olması gereken rolleri gözlemleyerek öğrenmektedirler¹.

Kadına yönelik şiddet bir halk sağlığı sorunu ve dünya çapında insan hakları ihlali olarak kabul edilmektedir². Kadına yönelik şiddet ciddi fiziksel, psikolojik, duygusal ve sosyal sonuçları olan yaygın bir insan hakları ihlalidir. Bu aynı zamanda cinsiyet eşitsizliğinin hem bir sebebi hem de sonucudur. Tarihsel olarak kadın ve erkek arasındaki eşit olmayan güç ilişkisine dayanmaktadır. Şiddet uygulayanların büyük çoğunluğunu erkekler, kurbanlarını ise kadınlar oluşturmaktadır. Kadına yönelik şiddet genellikle sosyal ve kültürel değerler, yapılar ve uygulamalar tarafından desteklenmektedir³.

Her toplumda kadın ve erkeğin biyolojik cinsiyetlerinin yanında toplumsal cinsiyetleri vardır. Toplumsal cinsiyet rolleri kadın ve erkek ile ilgili olduğu kabul edilen rolleri belirtmektedir⁴. Kadınlar bu rollerden dolayı şiddete maruz kalabilmektedirler.

Kadına yönelik şiddet ülkemizde gündemden düşmeyen sıcak konulardan biridir. Kadına yönelik şiddet, yaşamları boyunca kadınlara yönelik birçok istismar şeklini kapsamaktadır⁵. Bu tür şiddet kadınları bağımlı hale getiren, öz güvenlerini yok eden, benlik saygılarını azaltan, kadınların hem beden hem de ruh sağlıklarını bozan sosyokültürel bir sorundur⁶.

Alan yazınına göre kadına yönelik şiddetin çeşitli şekilleri bulunmaktadır. Bunlar şu şekilde sıralanabilir; (a) fiziksel şiddet, (b) psikolojik şiddet, (c) cinsel şiddet ve (d) ekonomik şiddet⁷. Bu çalışmada kadına yönelik şiddet türlerinden fiziksel şiddet üzerinde durulmuştur. Fiziksel şiddet (a) zarar vermek amacıyla tokatlama veya bir şeylerin fırlatılması, (b) itmek, saçını çekmek, (c) zarar vermek amacıyla yumruk ile veya başka bir şey ile vurmak, (d) sürüklemek, dayak atmak veya

¹ Alice H. Eagly, Sex differences in social behaviour: A social-role interpretation, Hillsdale 1987, ss.9-10.

² Gunilla Krantz ve Claudia Garcia-Moreno, Violence Against Women, 2005, s.818.

³ Birleşmiş Milletler Ofisi, Handbook on effective prosecution responses to violence against women and girls, New York 2014.

⁴ Zehra Y. Dökmen, Toplumsal Cinsiyet Sosyal Psikolojik Açıklamalar, İstanbul 2010.

⁵ Gunilla Krantz ve Claudia Garcia-Moreno, a.g.e., s.818.

⁶ T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, Türkiye’de kadına yönelik aile içi şiddet, s.19.

⁷ Dilek Karal ve Elvan Aydemir, Türkiye’de kadına yönelik şiddet, 2012, s.22.

tekmelemek, (e) kasıtlı olarak boğmak veya yakmak, (f) silah veya bıçak kullanarak tehdit etmek olarak tanımlanmıştır⁸.

T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından 2009 yılında yapılmış olan bir çalışmanın bulguları Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Eşi veya birlikte olduğu kişi(ler)den fiziksel şiddet yaşamış kadınların yüzdesi

		Fiziksel Şiddet	
		Yaşamın Herhangi Bir Döneminde	Son 12 Ay
Yerleşim Yeri	Kent	38	10
	Kır	43,2	9,9
Yaş Grubu	15-24	31,9	17,3
	25-34	36,6	12,5
	35-44	39,7	8,7
	45-59	45,4	4,8
Refah Düzeyi	Düşük	47	13,7
	Orta	38,9	8,9
	Yüksek	26,7	5,5

Kaynak: T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, 2009

Tablo 1’de yaşamının herhangi bir döneminde fiziksel şiddet yaşamış olan kadın yüzdesi kır yerleşim yerinde %43.2 ile kent yerleşim yerlerine göre daha yüksek iken son 12 ay içinde kır ve kent yerleşim yeri yüzdeleri yaklaşık olarak birbirine eşittir. Yaş gruplarına göre şiddet deneyimleme yüzdelerinin yaş ile birlikte arttığı görülmektedir. Son 12 ay içinde en çok şiddet görmüş olan yaş grubu 15-24’tür. Refah düzeyine göre şiddet görme yüzdeleri düşük ve orta grupta olanlarda (%85.9) yüksek grupta olanlara (%26.7) göre daha fazladır.

Toplumsal, kültürel ve geleneksel önyargılar kadına yönelik şiddeti besleyen ve bu şiddetin sürekliliğini sağlayan unsurlardır (Serdar-Tekeli, 2011)⁹. Kültürümüzde bazı atasözleri ve deyimlerle kadına yönelik şiddetin desteklendiği görülmektedir. Bunlar şu şekilde sıralanabilir; ‘Kızını

⁸ Janet L Fanslow, Pauline Gulliver, Robyn Dixon ve Irene Ayallo, Women’s initiation of physical violence against an abusive partner outside of a violent episode, 2015, s.9.

⁹ Esra Serdar-Tekeli, Toplumsal Cinsiyet Çerçevesinde Kadın Mağduriyeti, 2011, s.126.

dövmeyen dizini döver, *'Kadının karnından sıpayı sırtından sopayı eksik etmemeli*, *'Kocadır, döver de sever de*, *'Kadının evi kocasının yanındır*, *'Kan kusup kızılık şerbeti içmek*, *'Gelinlikle gelirsin, kefenle gidersin*'. Bu gibi atasözleri ve deyimler ile şiddet erkeğin hakkı olarak gösterilmeye çalışılmakta ve aynı zamanda bu şekilde şiddet meşrulaştırılmaya çalışılmaktadır.

Cinsiyet temelli şiddet hem genel hem de özel şekliyle, büyük bir kısmı fark edilmemiş ve sıklıkla göz ardı edilmiştir. Bu tür şiddet kültürel normlar ve dini inançlar tarafından ve bunun yanı sıra ekonomik ve siyasi koşullardan etkilenmektedir¹⁰.

Erkeğin kadın üzerindeki üstünlüğünü belirtmek için kullanılan ataerkillik terimi kendi içinde bir şiddet biçimidir. Çünkü kadının onuru ve toplum içindeki yeri üzerinde etkileri bulunmaktadır. Ataerkil bir din olan Hıristiyanlık Tanrı için baskın olarak erkek dili kullanarak, geleneksel açıdan Yeni Ahit'teki kadını aşağılayıcı öğretileriyle ve aynı zamanda hiyerarşik yapıda ve ev işlerinde kadını aşağılayıcı pozisyonu ile kadına yönelik şiddeti meşrulaştırmaktadır¹¹.

Bir inanç olan dindarlık fikirler, değerler, tutumlar ve bakış açıları olarak dini dünya görüşleri içinde bulunmaktadır. Uygulamada dindarlık ayin, tören, gelenek ve dini uygulama şeklinde dini dünya görüşlerinin bireysel ve toplumsal ifadesini oluşturmaktadır¹². Gelişmekte olan ve gelişmiş ülkelerde dini dünya görüşlerinin önemi ve yaygınlığı bireylerin, toplulukların ve toplumların dünya hakkında bir anlam oluşturmalarında dinin nasıl bir etkisinin olduğunun araştırılmasını gerektirmektedir¹³.

Yukarıda belirtilmiş olduğu gibi ataerkil kültür ve dinin yanlış yorumlanması sonucu kadınların insan hakları ihlal edilmektedir¹⁴. Ataerkil cinsiyet ilişkileri desteklendiği, kültür ve din tarafından onaylandığı zaman,

¹⁰ Zahia Smail Salhi, Gender and violence in Islamic societies: Patriarchy, Islamism and politics in the Middle East and North Africa, 2013, s.17.

¹¹ Susan Rakoczy, Religion and Violence: The Suffering of Women, 2004, s.29.

¹² Caleb M. Call, Viewing a world of disaster through the eyes of faith: The influence of religious worldviews on community adaptation in the context of disaster-related vulnerability in Indonesia, 2012, s.16.

¹³ Severine Deneulin ve Carole Rakodi, Revisiting Religion: Development studies thirty years on, 2011.

¹⁴ Zahia Smail Salhi, a.g.e., s.2.

toplumsal şiddet meşrulaştırılmış, hoş görülmüş ve herkes tarafından erişilebilir hale getirilmiş olmaktadır¹⁵.

Kadınlara yönelik şiddet teolojide yöntemin temel dinamik yapısından kaynaklanmaktadır. Teolojideki bu yöntem anlayışına göre, din ve kültür arasındaki arabuluculuk değeri bir teolojik anlayışın geliştirilmesini kolaylaştırmaktadır. Buna göre, erkekler dini temel alarak kadınlara şiddet uygulamaktadırlar¹⁶.

Dinin çoğu ülkede aile içi şiddette anlamlı bir rol oynadığı saptanmıştır. Nijerya'da eşler arasındaki şiddete toplumun sosyal normlarının etkisinin incelenmiş olduğu bir çalışmanın katılımcı grubunun yarısından fazlası (%53.2) Müslümanlardan oluşmaktadır. Bu çalışmada eşler arasındaki şiddet ile din arasında anlamlı ilişkiler saptanmıştır¹⁷. Yine başka bir çalışmada, Müslüman olmanın aile içi şiddet tehdidi üzerinde olumlu yönde bir etkisi bulunmaktadır. Diğer bir deyişle, Müslümanların eşlerine şiddet uygulama olasılıkları daha fazladır. Nijerya'da bu durumun tersi bir durumla karşılaşmaktadır. Burada Müslüman olmak aile içi şiddet tehdidi üzerinde olumsuz bir etkiye sahiptir. Diğer bir deyişle, bireyin Müslüman olması karısına şiddet uygulama olasılığını azaltmaktadır¹⁸. Kadına yönelik şiddetin yaygınlığında dinin ve kültürün rolünü araştıran başka bir çalışmanın bulgularına göre, kültürün şiddet yaygınlığında anlamlı bir etkisi bulunurken, dinin anlamlı bir etkisi bulunamamıştır¹⁹.

Yukarıdaki tüm bu veriler değerlendirildiğinde, çalışmaların bazılarında din ile kadına yönelik şiddet arasında olumlu yönde bir etki söz konusu iken diğerlerinde olumsuz yönde bir etki söz konusudur. Yine çalışmalarda herhangi bir etkinin olmadığı durumlar da söz konusudur. Bu çalışmada kadına yönelik şiddete ilişkin öğrencilerin tutumları ile dini dünya görüşleri arasındaki ilişkiler saptanmaya çalışılmıştır.

¹⁵ David Ghanim, Gender-based violence in the MENA: A ubiquitous phenomenon, In Salhi, Z. S. (Ed.), Gender and violence in Islamic societies: Patriarchy, Islamism and politics in the Middle East and North Africa, 2013, s.43.

¹⁶ Michael O'Sullivan, How Roman Catholic Theology can Transform Male Violence Against Women: Explaining the role of religion in shaping cultural assumptions about gender, Lewiston 2010, s.122.

¹⁷ Natalia Linos, Natalie Slopen, S.V. Subramanian, Lisa Berkman ve Ichira Kawachi, Influence of Community Social Norms on Spousal Violence: A population-based multilevel study of Nigerian Women, 2013, s.151.

¹⁸ Saikou Amadou Diallo ve Marcel Voia, The Threat of Domestic Violence and women empowerment: The case of West Africa, 2016, s.99.

¹⁹ Namir Ghanim Al-Tawil, Association of violence against women with religion and culture in Erbil Iraq: A Cross-Sectional Study, 2012.

A. Yöntem

1. Katılımcılar

Çalışmanın katılımcılarını 207 meslek yüksekokulu öğrencisi oluşturmaktadır. Katılımcıların yaş ortalamaları $\bar{X}=20.81$ ve yaşa ilişkin standart sapma değeri $ss=2.33$ 'tür. Yaş aralığı 18-35'tir. Katılımcıların diğer demografik bilgileri Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Katılımcıların Demografik Bilgileri

		f	%
Cinsiyet	Erkek	68	32,9
	Kadın	139	67,1
Gelir*	Düşük	101	50,75
	Orta	71	35,68
	Yüksek	27	13,57
Sınıf	1.sınıf	91	45,05
	2.sınıf	111	54,95
Doğduğu İl	İç Anadolu Bölgesi	122	67,40
	Doğu Anadolu Bölgesi	5	2,76
	Güneydoğu Anadolu Bölgesi	12	6,63
	Akdeniz Bölgesi	25	13,81
	Marmara Bölgesi	10	5,54
	Ege Bölgesi	1	0,55
	Karadeniz Bölgesi	6	3,31
Şiddete Maruz Kaldınız mı?	Evet	31	15,20
	Hayır	173	84,80

*0-1399 (Düşük); 1400-2799 (Orta) ve 2800 ve üzeri (Yüksek)

Tablo 2'ye göre katılımcıların %32.9'u erkek ve %67.1'i kadınlardan oluşmaktadır. Katılımcıların ailelerinin gelir düzeyinin yarısını düşük (%50.75) ve diğer yarısını orta ve yüksek (%49.25) gelir düzeyi oluşturmaktadır. 8 kişi ailesinin gelir düzeyini belirtmemiştir. Katılımcıların yaklaşık yarısı 1.sınıf ve diğer yarısı 2.sınıfta öğrenim görmektedir. 4 kişi

sınıfını belirtmemiştir. Çalışmanın yapıldığı üniversite İç Anadolu Bölgesi'nde olması sebebiyle katılımcıların büyük çoğunluğunun (%67.40) doğduğu il İç Anadolu Bölgesi'ndedir. 26 kişi doğduğu ili belirtmemiştir. Katılımcılara şiddete maruz kalıp kalmadıkları sorulduğunda büyük çoğunluğunun (%84.80) şiddete maruz kalmadığı görülmüştür.

2. Veri Toplama Araçları

a. Evlilikte Kadına Yönelik Fiziksel Şiddete İlişkin Tutumlar Ölçeği

Ölçek Ercan²⁰ tarafından geliştirilmiştir. 22 madde ve üç boyuttan oluşmaktadır. Bu boyutlar şu şekilde adlandırılmıştır; şiddetin meşrulaştırılabilirliği, şiddetin algılanan faydası ve şiddetin sonuçları ile ilgili tutumlar. Ölçeğin değerlendirilmesi 5'li Likert tipi bir derecelendirme ile yapılmıştır. Her bir maddenin puanlanması '1: Kesinlikle katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Ne katılıyorum ne de katılmıyorum, 4: Katılıyorum ve 5: Kesinlikle katılıyorum' şeklinde yapılmıştır. Ercan²¹ çalışmasında Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısını tüm ölçek için 0.92; birinci boyut için 0.92; ikinci boyut için 0.79 ve üçüncü boyut için 0.72 olarak bulmuştur. Bu çalışmada tüm ölçek için Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı 0.93; birinci boyut için 0.93; ikinci boyut için 0.88 ve üçüncü boyut için 0.74 olarak saptanmıştır.

b. Dini Dünya Görüşleri Ölçeği

Ölçek Goplen ve Plant²² tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin Türkçeye uyarlanması Kuşat ve Bulut²³ tarafından yapılmıştır. Ölçek 19 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin değerlendirilmesi 5'li Likert tipi bir derecelendirme ile yapılmıştır. Her bir maddenin puanlanması '1: Kesinlikle katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Ne katılıyorum ne de katılmıyorum, 4: Katılıyorum ve 5: Kesinlikle katılıyorum' şeklinde yapılmıştır. Kuşat ve Bulut (2016) ölçeğin Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısını 0.93 olarak bulmuşlardır. Bu çalışmada ölçeğin Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı 0.78 olarak saptanmıştır.

c. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından oluşturulan bu formda katılımcıların cinsiyetleri, yaşları gibi demografik bilgileri bulunmaktadır.

²⁰ Nilüfer Ercan, Evlilikte kadına yönelik fiziksel şiddete ilişkin tutumların yordayıcıları: Çelişik duygulu cinsiyetçilik, sistemi meşrulaştırma ve dini yönelim, 2009.

²¹ Nilüfer Ercan, a.g.e.

²² Joanna Goplen ve Ashby E. Plant, A religious worldview: Protecting one's meaning system through religious prejudice, 2015

²³ Ali Kuşat ve Meryem Berrin Bulut, Dini dünya görüşleri ölçeğinin Türkçeye uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması, 2016.

3. Verilerin Analizi

Verilerin analizinde nicel analiz teknikleri kullanılmıştır. SPSS 23 kullanılarak veriler analiz edilmiştir.

B. Bulgular

Çalışmanın bulguları şu sıra ile verilmiştir; ortalamalar, yüzdeler, korelasyonlar ve ortalamalar arası farklar. Tablo 3'te katılımcıların kadına yönelik fiziksel şiddete ilişkin tutumlarının ortalama puanları ve standart sapma değerleri ölçeğin her bir maddesi için verilmiştir.

Tablo 3. Kadına Yönelik Fiziksel Şiddete İlişkin Tutumların Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

	n	$\bar{X}$	s
1.Kadınların bazı davranışları şiddet görmelerini hak ettirir.	07	1,83	1,225
2.Kadına yönelik şiddet haklı gerekçesi olduğunda kabul edilebilir bir şeydir.	07	1,72	1,186
3.Kadınlar dayak yediklerinden yakınırlarken buna sebep olan hatalarını hiç düşünmezler.	07	2,32	1,349
4.Şiddete maruz kalmış bir kadınla karşılaşsam önce bunu hak edip hak etmediğini düşünürüm.	07	2,14	1,350
5.Erkeği şiddete kadın tahrik eder.	07	2,00	1,302
6.Bazı kadınlar insanı şiddete yönlendirir.	07	2,35	1,443
7.Kadın kadınlığını bilirse, erkek şiddete başvurmaz.	07	2,28	1,536
8.Bir kadın hak ediyorsa dayak yemesinde bir sakınca görmem.	07	1,64	1,127
9.Kadına yönelik şiddet, derecesi çok değilse mazur görülebilir.	07	1,69	1,058
10.Bir adam karısını dövüyorsa mutlaka bir sebebi vardır.	07	1,75	1,072
11.Erkek, eşine bazen fiziksel şiddet gösterebilmelidir.	07	1,47	,835
12.Aile içindeki tartışmalar sırasında kadına karşı şiddet uygulanmasını normal görüyorum.	07	1,43	,808
13.Kadını en iyi terbiye aracı dayaktır.	07	1,34	,796

14.Bazı durumlarda kadına karşı şiddet kullanmak gerekebilir.	07	1,65	1,073
15.Gelenek ve göreneklerin sürmesi açısından, kadınlar kendilerine düşen görevleri yerine getirmediğinde eşleri tarafından şiddetle cezalandırılmasında bir sakınca görmüyorum.	07	1,55	,948
16.Kadına uygulanan şiddet onun aynı hatayı yapmasını engelleyebilir.	07	1,80	1,184
17.Kadın, eğer kocası kendisine vurursa birlikte yaşamayı bırakmalıdır.	07	3,04	1,361
18.Eğer erkek, eşine şiddet uygularsa tutuklanmalıdır.	07	3,45	1,493
19.Kadın-erkek arasındaki tartışmanın içine dayak girerse sevgi bağı yok olur.	07	3,94	1,401
20.Kadın-erkek arasındaki ilişki, kadına uygulanan şiddet sebebiyle zarar gördüğünde bunun tamiri mümkün değildir.	07	3,74	1,340
21.Kadına uygulanan şiddet hiçbir sorunun çözümü olamaz.	07	3,94	1,437
22.Kadına şiddet uygulanmasını bir suç olarak görmüyorum.	07	1,87	1,338

Tablo 3'te katılımcıların ortalama puanlarının en yüksek olduğu maddeler ('Kadın-erkek arasındaki tartışmanın içine dayak girerse sevgi bağı yok olur.' ve 'Kadına uygulanan şiddet hiçbir sorunun çözümü olamaz.'). Her iki maddenin ortalaması ($\bar{X} = 3.94$) birbirine eşittir. En düşük ortalamanın olduğu madde ise ('Kadını en iyi terbiye aracı dayaktır.'). Bu maddenin ortalaması $\bar{X} = 1.34$ 'tür.

Tablo 4'te katılımcıların kadına yönelik fiziksel şiddete ilişkin tutumlarının yüzdeleri ölçeğin her bir maddesi ve her bir değerlendirme boyutu için verilmiştir.

Tablo 4. Katılımcıların Kadına Uygulanan Fiziksel Şiddete İlişkin Tutumlarının Cevap Seçeneklerine göre Yüzdesi

	1	2	3	4	5
1.Kadınların bazı davranışları şiddet görmelerini hak ettirir.	60,9	14,5	9,7	10,6	4,3
2.Kadına yönelik şiddet haklı gerekçesi olduğunda kabul edilebilir bir şeydir.	64,56	15,53	7,28	7,77	4,86
3.Kadınlar dayak yediklerinden yakınrlarken buna sebep olan hatalarını hiç düşünmezler.	35,29	25,98	16,18	13,24	9,31
4.Şiddete maruz kalmış bir kadınla karşılaşırsam önce bunu hak edip hak etmediğini düşünürüm.	46,08	18,14	15,20	13,24	7,34
5.Erkeği şiddete kadın tahrik eder.	50,73	19,51	14,15	7,80	7,80
6.Bazı kadınlar insanı şiddete yönlendirir.	42,23	17,96	12,14	16,99	10,68
7.Kadın kadınlığını bilirse, erkek şiddete başvurmaz.	44,06	19,80	11,39	7,92	16,83
8.Bir kadın hak ediyorsa dayak yemesinde bir sakınca görmem.	65,20	17,16	8,33	4,41	4,90
9.Kadına yönelik şiddet, derecesi çok değilse mazur görülebilir.	59,71	23,30	8,25	5,34	3,40
10.Bir adam karısını dövüyorsa mutlaka bir sebebi vardır.	58	21,3	11,6	6,3	2,9
11.Erkek, eşine bazen fiziksel şiddet gösterebilmelidir.	67,80	20,98	6,83	3,90	0,49
12.Aile içindeki tartışmalar sırasında kadına karşı şiddet uygulanmasını normal görüyorum.	69,76	20,98	6,34	1,46	1,46
13.Kadını en iyi terbiye aracı dayaktır.	78,16	13,59	5,34	0,97	1,94
14.Bazı durumlarda kadına karşı şiddet kullanmak gerekebilir.	64,39	17,07	8,78	7,32	2,44

15.Gelenek ve göreneklerin sürmesi açısından, kadınlar kendilerine düşen görevleri yerine getirmediğinde eşleri tarafından şiddetle cezalandırılmasında bir sakınca görmüyorum.	66,7	20,8	6,3	3,9	2,4
16.Kadına uygulanan şiddet onun aynı hatayı yapmasını engelleyebilir.	57,07	20,98	10,24	6,34	5,37
17.Kadın, eğer kocası kendisine vurursa birlikte yaşamayı bırakmalıdır.	18,8	15,9	25,6	21,7	17,9
18.Eğer erkek, eşine şiddet uygularsa tutuklanmalıdır.	15,53	13,11	16,50	18,45	36,41
19.Kadın-erkek arasındaki tartışmanın içine dayak girerse sevgi bağı yok olur.	9,31	8,82	5,39	25,98	50,50
20.Kadın-erkek arasındaki ilişki, kadına uygulanan şiddet sebebiyle zarar gördüğünde bunun tamiri mümkün değildir.	9,7	10,1	17,4	22,2	40,6
21.Kadına uygulanan şiddet hiçbir sorunun çözümü olamaz.	11,22	7,32	7,80	19,51	54,15
22.Kadına şiddet uygulanmasını bir suç olarak görmüyorum.	58,26	21,46	4,80	4,80	10,68

*1=kesinlikle katılmıyorum; 2=katılmıyorum; 3=ne katılıyorum ne de katılmıyorum; 4=katılıyorum ve 5=kesinlikle katılıyorum

Tablo 4'te katılımcılar %91.75 ile en çok 13. maddeye (Kadını en iyi terbiye aracı dayaktır.) katılmamaktadırlar; %76.47 ile en çok 19. maddeye (Kadın-erkek arasındaki tartışmanın içine dayak girerse sevgi bağı yok olur.) katılmaktadırlar ve katılımcıların en çok kararsız kaldıkları madde %25.6 ile 17. maddedir (Kadın, eğer kocası kendisine vurursa birlikte yaşamayı bırakmalıdır.).

Tablo 5'te katılımcıların dini dünya görüşleri ortalama puanları ve standart sapma değerleri ölçeğin her bir maddesi için verilmiştir.

Tablo 5. Dini Dünya Görüşleri Puanlarının Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

	n	$\bar{X}$	s
1.Kutsal kitabımda geçen bilgilerin doğru olduğuna inanırım.	207	4,82	,635
2.Ahlaki değerlerimin kaynağı dinimdir.	207	4,76	,666
3.Dünyadaki amacım Tanrı'nın isteği doğrultusunda yaşamaktır.	207	4,63	,770
4.Dini önderlerim dünya hakkında bana önemli bilgiler verirler.	207	4,31	1,107
5.Hayatımı dinimin emrettiği şekilde yaşamaya çalışıyorum.	207	4,31	,877
6.Bireyin evren hakkında bilgi sahibi olabileceği tek yolun bilim olduğuna inanıyorum.	207	3,44	1,279
7.Bir eylemin doğruluğu konusunda kuşkuya düştüğümde, çoğu zaman dinime başvururum.	207	4,20	,974
8.Hayatımın amacını din belirleyemez.	207	1,78	1,170
9.Dünyada bazı şeylerin sadece din sayesinde anlaşılabileceğini düşünüyorum.	207	4,00	1,199
10.Dinim bana açık ve sağlam bir ahlaki öğreti sunmaktadır.	207	4,55	,938
11.Hayatın anlamı gerçekte görünen yaşamın ötesinde bir şeydir.	207	3,99	1,117
12.Doğru ve yanlış anlayışım dinimden kaynaklanmaz.	207	3,18	1,450
13.Dini inancım hayata dair seçimlerimi etkilemez.	207	2,42	1,404
14.Dini inancım bana nasıl bir ahlaki hayat sürdürmem gerektiğini öğretir.	207	4,40	,969
15.Hayatımda önemli kararlar alacağım zaman sıklıkla dinime başvururum.	207	3,79	1,112
16.Dinimin hayatım hakkında bir planının olduğuna inanırım.	207	3,95	1,107
17.Dinimin evrenin nasıl yaratıldığı konusunda bir cevabı olduğuna inanırım.	207	4,46	,912

18.Politik bir seçimde kime oy vereceğim konusunda dini inancım etkili olmaz.	207	3,40	1,444
19.Tanrının hayatıma hükmettiğine inanırım.	207	4,21	1,216

Tablo 5'te katılımcıların ortalama puanlarının en yüksek olduğu madde ('Kutsal kitabımda geçen bilgilerin doğru olduğuna inanırım.'). Bu maddenin ortalama puanı $\bar{X} = 4.82$ 'dir. Katılımcıların ortalama puanlarının en düşük olduğu madde ('Hayatımın amacını din belirleyemez.'). Bu maddenin ortalama puanı $\bar{X} = 1.78$ 'dir.

Tablo 6'da katılımcıların dini dünya görüşlerine ilişkin puanlarının yüzdeleri ölçeğin her bir maddesi ve her bir değerlendirme boyutu için verilmiştir.

Tablo 6. Katılımcıların Dini Dünya Görüşleri Puanlarının Cevap Seçeneklerine göre Yüzdesi

	1	2	3	4	5
1.Kutsal kitabımda geçen bilgilerin doğru olduğuna inanırım.	1,9	0	1	8,7	88,4
2.Ahlaki değerlerimin kaynağı dinimdir.	1,9	0	1,4	13	83,6
3.Dünyadaki amacım Tanrı'nın isteği doğrultusunda yaşamaktır.	1,46	0	4,37	19,90	74,27
4.Dini önderlerim dünya hakkında bana önemli bilgiler verirler.	2,45	3,92	9,80	21,08	62,75
5.Hayatımı dinimin emrettiği şekilde yaşamaya çalışıyorum.	2,4	1	10,1	35,7	50,8
6.Bireyin evren hakkında bilgi sahibi olabileceği tek yolun bilim olduğuna inanıyorum.	8,7	15,5	26,6	21,7	27,5
7.Bir eylemin doğruluğu konusunda kuşkuya düştüğümde, çoğu zaman dinime başvururum.	3,40	1,45	9,71	40,29	45,15
8.Hayatımın amacını din belirleyemez.	58,05	20	12,20	3,90	5,85

9.Dünyada bazı şeylerin sadece din sayesinde anlaşılabilceğini düşünüyorum.	3,94	2,96	20,69	26,11	46,30
10.Dinim bana açık ve sağlam bir ahlaki öğreti sunmaktadır.	1,96	0,98	2,45	23,04	71,57
11.Hayatın anlamı gerçekte görünen yaşamın ötesinde bir şeydir.	1,97	4,93	17,73	35,47	39,90
12.Doğru ve yanlış anlayışım dinimden kaynaklanmaz.	13,57	13,57	23,62	26,63	22,61
13.Dini inancım hayata dair seçimlerimi etkilemez.	30,30	23,23	19,70	17,17	9,60
14.Dini inancım bana nasıl bir ahlaki hayat sürdürmem gerektiğini öğretir.	1,47	2,45	4,42	31,86	59,80
15.Hayatımda önemli kararlar alacağım zaman sıklıkla dinime başvururum.	2,93	6,34	28,78	29,27	32,68
16.Dinimin hayatım hakkında bir planının olduğuna inanırım.	3,41	4,88	19,51	34,15	38,05
17.Dinimin evrenin nasıl yaratıldığı konusunda bir cevabı olduğuna inanırım.	1,94	2,91	3,88	27,68	63,59
18.Politik bir seçimde kime oy vereceğim konusunda dini inancım etkili olmaz.	15,53	12,14	18,45	23,30	30,58
19.Tanrının hayatıma hükmettiğine inanırım.	4,41	4,41	11,76	18,15	61,27

Tablo 6'da katılımcılar %78.05 ile en çok 8. maddeye (Hayatımın amacını din belirleyemez.) katılmamaktadırlar; %97.1 ile en çok 1. maddeye (Kutsal kitabımda geçen bilgilerin doğru olduğuna inanırım.) katılmaktadırlar ve katılımcıların en çok kararsız kaldıkları madde %28.78 ile 15. maddedir (Hayatımda önemli kararlar alacağım zaman sıklıkla dinime başvururum.).

Tablo 7’de çalışmanın tüm değişkenlerinin ortalama ve standart sapma değerleri verilmiştir.

Tablo 7. Dini Dünya Görüşleri ve Şiddetin Boyutları Ortalamalar ve Standart Sapmalar

	n	$\bar{X}$	SS
Dini Dünya Görüşü	207	3,98	,50
Şiddetin Meşrulaştırılabilirliği	207	1,97	,99
Şiddetin Algılanan Faydası	207	1,54	,75
Şiddetin Sonuçları	207	2,26	,91

Tablo 7’ye göre katılımcıların dini dünya görüşleri puanları ortalamanın üzerindedir. Şiddetin üç boyutundaki puanları ise ortalamanın altındadır.

Tablo 8’de çalışmanın değişkenleri arasındaki korelasyonel ilişki verilmiştir.

Tablo 8. Korelasyon

	1	2	3	4
1.Dini Dünya Görüşü	-			
2.Şiddetin Meşrulaştırılabilirliği	-,066	-		
3.Şiddetin Algılanan Faydası	,030	,761**	-	
4.Şiddetin Sonuçları	-,163*	,477**	,392**	-

*p<,05 **p<,01

Tablo 8’e göre katılımcıların dini dünya görüşleri ile evlilikte kadına yönelik fiziksel şiddete ilişkin tutumlar ölçeğinin şiddetin sonuçları boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık ($r=-0.16$, $p<0.05$) saptanmıştır. Evlilikte kadına yönelik fiziksel şiddete ilişkin tutumlar ölçeğinin diğer boyutları (şiddetin meşrulaştırılabilirliği ve şiddetin algılanan faydası) ile dini dünya görüşleri arasında anlamlı bir farklılık saptanamamıştır.

Tablo 9’da katılımcıların cinsiyetlerine göre dini dünya görüşleri ve şiddete ilişkin tutumlarının ortalamaları arasındaki farklar verilmiştir.

Tablo 9. Katılımcıların cinsiyetlerine göre t testi sonuçları

Değişkenler	Cinsiyet	n	$\bar{X}$	ss	sd	t	p
Dini Dünya Görüşleri	Kadın	139	4,02	,47	205	1,707	,09
	Erkek	68	3,89	,54			
Şiddetin Meşrulaştırılabilirliği	Kadın	139	1,55	,69	205	-11,111	,00
	Erkek	68	2,84	,95			
Şiddetin Algılanan Faydası	Kadın	139	1,28	,55	205	-8,057	,00
	Erkek	68	2,06	,84			
Şiddetin Sonuçları	Kadın	139	2,01	,80	205	-6,171	,00
	Erkek	68	2,78	,90			

Tablo 9'a göre katılımcıların cinsiyetleri ile dini dünya görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilememişken; şiddetin boyutları ile arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Şiddetin meşrulaştırılabilirliği ile katılımcıların cinsiyetleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($t=-11.11$, $p<0.05$). Erkeklerin ortalama puanları ($\bar{X}=2.84$) kadınlardan daha yüksektir ($\bar{X}=1.55$). Şiddetin algılanan faydası ile katılımcıların cinsiyetleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($t=-8.06$, $p<0.05$). Erkeklerin ortalama puanları ($\bar{X}=2.06$) kadınlardan daha yüksektir ($\bar{X}=1.28$). Şiddetin sonuçları ile katılımcıların cinsiyetleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($t=-6.17$, $p<0.05$). Erkeklerin ortalama puanları ($\bar{X}=2.78$) kadınlardan daha yüksektir ($\bar{X}=2.01$).

Tablo 10'da katılımcıların ailelerinin gelir durumlarına göre dini dünya görüşleri ve şiddete ilişkin tutumlarının ortalamaları arasındaki farklar verilmiştir.

Tablo 10. Katılımcıların ailelerinin gelir düzeylerine göre ANOVA sonuçları

	Kareler Toplamı	sd	Ortalama Kare	F	p
Dini Dünya Görüşleri	49,678	198	0,251	1,568	,211
Şiddetin Meşrulaştırılabilirliği	197,575	198	0,998	3,967	,020

Şiddetin Algılanan Faydası	113,982	198	0,576	1,433	,241
Şiddetin Sonuçları	161,520	198	0,816	2,105	,125

Tablo 10'a göre katılımcıların ailelerinin gelir düzeyi ile şiddetin meşrulaştırılabilirliği arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($F(2,198)=3.97, p<0.05$). Tukey HSD sonuçlarına göre ailelerinin gelir düzeyi düşük olan katılımcıların ortalama puanları ($\bar{X}=1.86, ss=0.87$) ailelerinin gelir düzeyi yüksek olan katılımcıların ortalama puanlarından ($\bar{X}=2.46, ss=1.19$) daha düşüktür ve bu fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($p=0.02$).

Tartışma ve Sonuç

Bu çalışmada dini dünya görüşlerinin evlilikte kadına uygulanan fiziksel şiddete ilişkin tutuma etkisinin olup olmadığı araştırılmıştır.

Katılımcıların dini dünya görüşü ortalama puanları $\bar{X}=3.98$ ile kuramsal ortalamanın üzerinde bir değerdedir. Şiddeti meşrulaştırma ortalama puanları $\bar{X}=1.97$; şiddetin algılanan faydası $\bar{X}=1.54$ ve şiddetin sonuçları $\bar{X}=2.26$ 'dır. Şiddetin boyutlarındaki puanlar ise kuramsal ortalamanın altında değerler almışlardır. Şiddetin boyutlarında alınmış olan puanlar olumlu olarak değerlendirilebilir. Bu puanlar çalışmaya katılan öğrencilerin şiddete yönelik olumsuz yönde bir tutuma sahip olduklarını göstermektedir. Üniversite öğrencileri ile yapılmış olan diğer çalışmalarda benzer bulgular elde edilmiştir^{24,25}.

Katılımcıların dini dünya görüşleri ile şiddete yönelik tutumlarının bir boyutu olan şiddetin sonuçları arasında olumsuz yönde anlamlı bir ilişki saptanmıştır ($r=-0.16, p<0.05$). Diğer bir deyişle, dindar olan katılımcıların evlilikte kadına yönelik fiziksel şiddete (şiddetin sonuçları boyutu) ilişkin olumsuz tutuma sahip oldukları düşünülebilir. Bu bulgular ile tutarlı olarak, Ayten²⁶ çalışmasında affetme eğiliminin bireyin dindarlık eğiliminin artması ile birlikte arttığını tespit etmiştir. Bu bağlamda dini dünya görüşleri puanları yüksek olan katılımcıların affetme eğilimleri yüksek olduğu için şiddete karşı olumsuz tutuma sahip oldukları düşünülebilir. Yine, bu çalışmanın bulguları

²⁴ Meryem Berrin Bulut, Üniversite öğrencilerinin aile içi şiddete yönelik tutumları, 2015.

²⁵ Nilüfer Ercan, Evlilikte kadına yönelik fiziksel şiddete ilişkin tutumların yordayıcıları: çelişik duygulu cinsiyetçilik, sistemi meşrulaştırma ve dini yönelim, 2009.

²⁶ Ali Ayten, Affedicilik ve din: affetme eğilimi ve dindarlık ilişkisi üzerine ampirik bir araştırma, 2009.

ile tutarlı olarak Nijerya’da Müslüman katılımcılar üzerine yapılmış olan bir çalışmanın bulguları bireyin Müslüman olmasının karısına şiddet uygulama olasılığını azaltacağını göstermiştir²⁷.

Şiddetin boyutları ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Tüm boyutlarda erkeklerin ortalama puanları kadınlara göre daha yüksektir. Erkekler kadınlara göre şiddeti daha fazla meşrulaştırmaktadırlar. Kadınlar erkeklere göre evlilik içi şiddete daha fazla karşıdırlar. Bu bulgular yurtiçinde ve yurtdışında yapılmış olan çalışmaların bulguları ile tutarlılık göstermektedir^{28, 29, 30, 31, 32, 33, 34}. Ataerkil Türk toplum yapısı erkeğe üstün, kadına düşük statüler vermektedir. Ataerkil toplumlarda kadın ikinci sınıf insan muamelesi görmektedir³⁵. Bu sonuçlar ataerkil toplumlardaki erkeğin üstün olan pozisyonundan kaynaklanıyor olabilir. Erkekler biraz toplumun beklentisi yönünde, biraz da kadınlara göre fiziksel üstünlüklerini kullanarak kadınlar üzerinde şiddet yoluyla hâkimiyet kurmaya çalışıyor olabilirler. Aynı zamanda böyle bir haklarının olduğunu da düşünüyor olabilirler.

‘Bu çalışmada aile içi şiddete maruz kaldınız mı?’ sorusuna katılımcıların %15.20’si evet; %84.80’i hayır cevabını vermiştir. 18 yaş üstü kadın ve erkek katılımcılarla yapılmış olan bir çalışmanın sonuçlarına göre bu soruya katılımcıların %28.8’i evet; %71.2’si hayır cevabını vermiştir³⁶. Burada bireylerin şiddete uğradıklarını belirtmelerinin zor olduğu düşünüldüğünde bu oranlarda evetlerin sayısının daha fazla olabileceğinin düşünülmesi gerekmektedir. Yine de sonuçlar olumsuz yönde görülmektedir.

²⁷ Saikou Amadou Diallo ve Marcel Voia, The threat of domestic violence and women empowerment: The case of West Africa, 2016.

²⁸ Türkcan Baykal, Ailede kadına yönelik fiziksel şiddet, bu şiddete ilişkin tutumlar ve kişinin şiddet yaşantısı, 2008.

²⁹ Surbhi Bhanot ve Charlene Y. Senn, Attitudes towards violence against women in men of South Asian ancestry: Are acculturation and gender role attitudes important factors? 2007

³⁰ Meryem Berrin Bulut, a.g.e., 2015.

³¹ Nilüfer Ercan, a.g.e., 2009.

³² Aylin Kula, 1. ve 6. sınıf tıp öğrencilerinin evlilikte kadına yönelik şiddete ilişkin tutumları, 2009.

³³ Nuray Sakallı ve Sinan Ulu, Evlilikte kadına yönelik şiddete ilişkin tutumlar: Çelişik duygulu cinsiyetçilik, yaş, eğitim ve gelir düzeyinin etkileri, 2003.

³⁴ Dolunay Şenol ve Sıtkı Yıldız, Kadına yönelik şiddet algısı-kadın ve erkek bakış açılarıyla, 2013.

³⁵ Dolunay Şenol ve Sıtkı Yıldız, a.g.e., 2013.

³⁶ Dolunay Şenol ve Sıtkı Yıldız, a.g.e., 2013.

Şiddetin boyutlarından şiddetin meşrulaştırılması ile katılımcıların ailelerinin gelir düzeyi arasında anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Gelir düzeyi düşük olan katılımcıların şiddete yönelik tutumlarının ortalama puanları düşük; gelir düzeyi yüksek olan katılımcıların şiddete yönelik tutumlarının ortalama puanları yüksektir. Diğer bir deyişle düşük gelir düzeyli ailelerden gelen katılımcılar şiddete yönelik olumsuz tutuma sahip iken yüksek gelir düzeyli ailelerden gelen katılımcılar şiddete yönelik olumlu tutuma sahiptir. Bu bulgular alan yazında yapılmış olan diğer çalışmaların bulguları ile tutarsızlık göstermektedir. Bir çalışmada yüksek gelir düzeyi ile şiddete karşı tutum arasında olumsuz yönde bir ilişki tespit edilmiştir³⁷. Yine başka bir çalışmada düşük ekonomik durumda olanlar şiddeti daha fazla desteklemektedir³⁸. Burada, şiddetin aile içinde bireylerin kendi mahrem ortamlarında ortaya çıkmasından dolayı gelir düzeyinin yüksek olmasının şiddeti engelleyecek güce sahip olmadığı görülmektedir. Aynı zamanda insanların sadece maddi değil manevi ihtiyaçlarının da olduğu ortaya çıkmaktadır. Ünlü psikolog Abraham Maslow'un³⁹ İhtiyaçlar Hiyerarşisi 'nde belirtmiş olduğu gibi insanların hem maddi (fizyolojik ihtiyaçlar, güvenlik ihtiyacı) hem de manevi ihtiyaçlarının (sevgi, saygı, kendini gerçekleştirme) doyurulması gerekmektedir. Gelir düzeyi yüksek olan ailelerde maddi ihtiyaçlar karşılandığı halde belki manevi ihtiyaçlar karşılanmadığı için bu şekilde bir bulgu ile karşılaşmış olabilir.

Sonuç olarak,

Yukarıdaki bulgular ve daha önce yapılmış olan araştırma sonuçları erkeklerin ataerkil toplum normlarına dayanarak ve dini bilgileri yanlış yorumlayarak kadınlara şiddet uygulayabildiğini göstermiştir. Kadına yönelik şiddeti sona erdirmeye şiddetin sosyal ve bağlamsal belirleyicileri diğer bir deyişle sosyal normlar dikkate alınabilir. Çalışmada dini dünya görüşleri puanları yüksek olan katılımcıların şiddet yönelik olumsuz tutuma sahip olmaları umut verici bir bulgu olarak değerlendirilebilir. Yine de şiddetin boyutlarından sadece bir tanesinde anlamlı bir bulgu saptanmıştır. Dini dayanak göstererek şiddet uygulayanlar da olduğu için 'Din ve Kadın' veya 'Dinde Kadının Yeri' veya 'Din, Kadın ve Şiddet' konulu eğitimler verilerek insanlar bilgilendirilebilir. Evlilik öncesi kadın ve erkeğe yönelik evlilik hayatı ve evlilik hayatında karşılaşılabilecek sorunlarla başa çıkma ile ilgili eğitimler verilebilir. Bunlara ek olarak, çalışmanın bulguları ile tutarlı

³⁷ Nuray Sakallı ve Sinan Ulu, a.g.e., 2003.

³⁸ Aylin Kula, a.g.e., 2009.

³⁹ Abraham Maslow, a human theory of motivation, s.374, 1943.

olarak toplumun yüksek gelir düzeyli aileleri bu konularda özellikle bilgilendirilebilir.

Kadının toplumun en önemli bireylerinden olması, ailenin temeli ve neslin sürekliliği bağlamında düşünüldüğünde, toplum içindeki yeri bir kez daha anlaşılmalı olacaktır. Daha sağlıklı, mutlu ve başarılı nesiller için öncelikle yaşı her ne olursa olsun kadına yönelik şiddete 'dur' demek gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- AL-TAWİL, Namir Ghanim (2012). Association of violence against women with religion and culture in Erbil Iraq: A Cross-Sectional Study. *BMC Public Health*, 12, 1-7.
- AYTEN, Ali (2009). Affedicilik ve Din: Affetme Eğilimi ve Dindarlık İlişkisi Üzerine Ampirik Bir Araştırma. *Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi*, 37(2), 111-128.
- BAYKAL, Türkcan (2008). Ailede kadına yönelik fiziksel şiddet, bu şiddete ilişkin tutumlar ve kişinin şiddet yaşantısı. *Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, İzmir.
- BHANOT, Surbhi ve SENN, Charlene Y. (2007). Attitudes towards violence against women in men of South Asian ancestry: Are acculturation and gender role attitudes important factors? *Journal of Family Violence*, 22, 25-31.
- BİRLEŞMİŞ MİLLETLER OFİSİ (2014). *Handbook on Effective Prosecution Responses to Violence Against Women and Girls*. New York: United Nations.
- BULUT, Meryem Berrin (2015). Üniversite öğrencilerinin aile içi şiddete yönelik tutumları. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(17), 403-415.
- CALL, Caleb M. (2012). Viewing a world of disaster through the eyes of faith: The influence of religious worldviews on community adaptation in the context of disaster-related vulnerability in Indonesia. Yüksek Lisans Tezi, Iowa State University, Iowa.
- DENEULIN, Severine ve RAKODI, Carole (2011). Revisiting Religion: Development studies thirty years on. *World Development*, 39(1), 45-54.

- DIALLO, Saikou Amadou ve VOIA, Marcel (2016). The threat of domestic violence and women empowerment: The case of West Africa. *African Development Review*, 28(1), 92-103.
- DÖKMEN, Zehra Y. (2010). *Toplumsal Cinsiyet Sosyal Psikolojik Açıklamalar*. İstanbul: Remzi.
- EAGLY, Alice H. (1987). *Sex differences in social behavior: A social role interpretation*. Hillsdale: Erlbaum.
- ERCAN, Nilüfer. (2009). Evlilikte Kadına Yönelik Fiziksel Şiddete İlişkin Tutumların Yordayıcıları: Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik, Sistemi Meşrulaştırma ve Dini Yönelim. ODTÜ, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- FANSLOW, Janet L., GULLİVER, Pauline, DİXON, Robyn ve AYALLO, Irene (2015). Women's initiation of physical violence against an abusive partner outside of a violent episode. *Journal of Interpersonal Violence*, 30(15), 2659-2682.
- GHANIM, David (2013). Gende-based violence in the MENA: A ubiquitous phenomenon, In Salhi, Z. S. (Ed.), *Gender and violence in Islamic societies: patriarchy, Islamism and politics in the Middle East and North Africa*, London: Tauris.
- GOPLIN, Joanna ve PLANT, E. Ashby (2015). A religious worldview: Protecting one's meaning system through religious prejudice. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 1-14.
- KARAL, Dilek ve AYDEMİR, Elvan (2012). Türkiye'de kadına yönelik şiddet. *Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kurumu Raporları*, 12(1), 1-77.
- KRANTZ, Gunilla ve GARCIA-MORENO, Claudia (2005). Violence against women. *Journal of Epidemiology and Community Health*, 59, 818-821.
- KULA, Aylin (2009). 1. ve 6. sınıf tıp öğrencilerinin evlilikte kadına yönelik şiddete ilişkin tutumları. Kocaeli Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Bilim Uzmanlığı Tezi, Kocaeli.
- KUŞAT, Ali ve BULUT, Meryem Berrin (2016). Dini Dünya Görüşleri Ölçeği'nin Türkçeye Uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(43), 2502-2509.
- LİNOS, Natalia, SLOPEN, Natalie, SUBRAMANIAN, S. V., BERKMAN, Lisa ve KAWACHI, Ichira. (2013). Influence of community social norms on spousal violence: A population-based multilevel study of Nigerian women. *American Journal of Public Health*, 103(1), 148-155.

- MASLOW, Abraham (1943). A human theory of motivation. *Psychological Review*, 50, 370-396.
- O'SULLIVAN, Michael (2010). *How Roman Catholic Theology Can Transform Male Violence Against Women: Explaining the Role of Religion in Shaping Cultural Assumptions about Gender*. Lewiston: The Edwin Mellan Press.
- RAKOCZY, Susan (2004). Religion and Violence: The Suffering of Women. *Agenda: Empowering Women for Gender Equity*, 61, 29-35.
- SAKALLI-UĞURLU, Nuray ve ULU, Sinan (2003). Evlilikte kadına yönelik şiddete ilişkin tutumlar: Çelişik duygulu cinsiyetçilik, yaş, eğitim ve gelir düzeyinin etkileri. *Türk Psikoloji Yazıları*, 6(11-12), 53-65.
- SALHI, Zahia Smail (2013). *Gender and violence in Islamic societies: patriarchy, Islamism and politics in the Middle East and North Africa*, London: Tauris.
- SERDAR-TEKELİ, Esra (2011). Toplumsal Cinsiyet Çerçevesinde Kadın Mağduriyeti. Polis Akademisi, Suç Araştırmaları Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- ŞENOL, Dolunay ve YILDIZ, Sıtkı (2013). *Kadına Yönelik Şiddet Algısı- Kadın ve Erkek Bakış Açılılarıyla*- Ankara: Tarcan.
- T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü (2009). Türkiye'de kadına yönelik aile içi şiddet.
- ULU, Mustafa (2016). Kişilik ve Şiddet İlişkisi Üzerine Psikolojik Bir Araştırma. *bilimname: Düşünce Platformu*(32), 57-81.

bilimname XXXI, 2016/2, 105-108
Arrival Date: 28.04.2016, Publishing Date: 30.12.2016
doi: <http://dx.doi.org/10.21646/bilimname.2016.13>

EXAMINING THE RELATIONSHIP BETWEEN VIOLENCE AGAINST WOMEN AND RELIGIOUS WORLDVIEWS

Meryem Berrin BULUT^a

Extended Abstract

Introduction

Women are the most important members of the family. Therefore, violence against women in the family affects not only the women but also the whole society. An individual socializes in a family and learns behaviors in the family. According to Social Role Theory, children observe the roles of men and women in the family and learn the appropriate roles for men and women in the society (Eagly, 1987)¹.

Violence against women is a public health problem and is recognized as a human rights violation worldwide (Krantz & Garcia-Moreno, 2005)². Violence against women is a serious human rights violation which has physical, psychological, emotional and social consequences. This is also both a reason and a result of gender inequality. It is based historically on unequal power relations between men and women. Violence against women is generally supported by social and cultural values, structures and applications (Office of the United Nations, 2014)³.

In our country violence against women is one of the hottest topics in the agenda. We can be exposed to news related to violence via television, internet or radio in our everyday lives. Violence against women includes a number of abuses throughout women's lives (Krantz & Garcia-Moreno,

---

^a Res. Asst., Ahi Evran University Science and Literature Faculty, berrin_teke@yahoo.com

¹ Alice H. Eagly, *Sex differences in social behaviour: A social-role interpretation*, Hillsdale 1987, pp.9-10.

² Gunilla Krantz ve Claudia Garcia-Moreno, *Violence Against Women*, 2005, p.818.

³ Office of the United Nations, *Handbook on effective prosecution responses to violence against women and girls*, New York 2014.

2005)⁴. This kind of violence is a socio-cultural problem which makes women dependent, decreases self-esteem and distorts both physical and mental health (T.C. Prime Ministry General Directorate of the Status of Women, 2009)⁵.

According to literature, there are various forms of violence against women. These can be listed as follows; (a) physical violence, (b) psychological violence, (c) sexual violence and (d) economic violence (Karal & Aydemir, 2012)⁶. This study focused on physical violence.

Physical violence is defined as (a) slapping or throwing to harm, (b) pushing and pulling hair, (c) hitting with a punch or something to harm, (d) dragging, beating, kicking or throwing, (e) threatening with a knife or a gun (Fanslow, Gulliver, Dixon & Ayallo, 2015)⁷.

Religion as a belief includes ideas, values, attitudes and perspectives. In practice religion constitutes individual and social expressions of religious worldviews as piety, ritual, ceremony and religious practice (Call, 2012)⁸. The importance and prevalence of religious worldviews in developing and developed countries requires to investigate how religion has an impact on individuals, communities and societies to create a sense about the world (Deneulin & Rakodi, 2011)⁹.

In this study, the relationship between physical violence against women in marriage and religious worldviews is examined.

Methods

Participants

A total of 207 vocational college students of a state university from Middle Anatolian region voluntarily participated to the study. 32,9% of the participants are men and 67,1% are women. Most of the participants' average family income level is low (50,75%), The percentage of middle income level is 35,68% and high income level is 13,57%.

---

⁴ Gunilla Krantz ve Claudia Garcia-Moreno, a.g.e., s.818.

⁵ T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, Türkiye'de kadına yönelik aile içi şiddet, s.19.

⁶ Dilek Karal ve Elvan Aydemir, Türkiye'de kadına yönelik şiddet, 2012, s.22.

⁷ Janet L Fanslow, Pauline Gulliver, Robyn Dixon ve Irene Ayallo, Women's initiation of physical violence against an abusive partner outside of a violent episode, 2015, s.9.

⁸ Caleb M. Call, Viewing a world of disaster through the eyes of faith: The influence of religious worldviews on community adaptation in the context of disaster-related vulnerability in Indonesia, 2012, s.16.

⁹ Severine Deneulin ve Carole Rakodi, Revisiting Religion: Development studies thirty years on, 2011.

Data Collection Tools

Data of the study was collected with the help of 'Attitudes towards Physical Violence against Women in Marriage Scale' and 'Religious Worldviews Scale'.

Data Analysis

Quantitative analyses methods (means, percentages, correlations, t-test and ANOVA) were used in analyzing the data.

Findings

Findings showed that participants' attitudes towards violence scores (for legitimizing the violence $\bar{X}=1,97$; for perceived benefit of the violence $\bar{X}=1,54$; for results of the violence $\bar{X}=2,26$) are under the mean score and religious worldview scores ($\bar{X}=3,98$) are above the mean score.

The answers of the participants for the question 'Have you ever been exposed to violence?' is as follows; 15,20% of the participants answer this question as yes and 84,80% answer as no.

Physical violence against women in marriage score of men are significantly higher than women (for legitimizing the violence $t=-11,111$, $p<,05$; for perceived benefit of the violence $t=-8,057$, $p<,05$; for results of the violence $t=-6,171$, $p<,05$).

In addition to these results, there is a statistically significant relationship between physical violence against women and religious worldviews ($r=-,163$, $p<,05$).

There is a statistically significant difference between income level of the family of respondents and legitimizing of the violence ($F=3,967$, $p<,05$).

Discussion and Conclusion

In this study, the effect of religious worldviews on physical violence against women during marriage was investigated.

Participants' attitudes towards violence scores (for legitimizing the violence $\bar{X}=1,97$; for perceived benefit of the violence $\bar{X}=1,54$; for results of the violence $\bar{X}=2,26$) are under the mean score. This means that participants have a negative attitude towards violence against women during marriage. These results are parallel with the study of Bulut (2015)¹⁰ and Ercan (2009¹¹).

---

¹⁰ Meryem Berrin Bulut, Üniversite öğrencilerinin aile içi şiddete yönelik tutumları, 2015.

¹¹ Nilüfer Ercan, Evlilikte kadına yönelik fiziksel şiddete ilişkin tutumların yordayıcıları: çelişik duygulu cinsiyetçilik, sistemi meşrulaştırma ve dini yönelim, 2009.

There is a statistically significant relationship between physical violence against women and religious worldviews ($r=-,163$, $p<,05$). In other words, participants with higher scores on religious worldviews, have a negative attitude towards violence against women during marriage.

There is also a statistically significant difference between the dimensions of violence and gender of the participants. In all dimensions men have higher scores than women. This is consistent with other researches (Baykal, 2008¹²; Bhanot & Senn, 2007¹³; Bulut, 2015¹⁴; Ercan, 2009¹⁵; Kula, 2009¹⁶; Sakallı-Uğurlu & Ulu, 2003¹⁷; Şenol & Yıldız, 2013¹⁸).

As a conclusion, with misinterpretation of patriarchal social norms and religious worldviews, men practice violence against women. Related institutions can organize training in this subject and can inform the society. Women are one of the most important members of the society. They are the basis of the family. Therefore for healthy, happy and successful generation, we must stop the violence against women.

Keywords: Violence, Worldviews, Religion, Women.

---

¹² Türkcän Baykal, Ailede kadına yönelik fiziksel şiddet, bu şiddete ilişkin tutumlar ve kişinin şiddet yaşantısı, 2008.

¹³ Surbhi Bhanot ve Charlene Y. Senn, Attitudes towards violence against women in men of South Asian ancestry: Are acculturation and gender role attitudes important factors? 2007

¹⁴ Meryem Berrin Bulut, a.g.e., 2015.

¹⁵ Nilüfer Ercan, a.g.e., 2009.

¹⁶ Aylin Kula, 1. ve 6. sınıf tıp öğrencilerinin evlilikte kadına yönelik şiddete ilişkin tutumları, 2009.

¹⁷ Nuray Sakallı ve Sinan Ulu, Evlilikte kadına yönelik şiddete ilişkin tutumlar: Çelişik duygulu cinsiyetçilik, yaş, eğitim ve gelir düzeyinin etkileri, 2003.

¹⁸ Dolunay Şenol ve Sıtkı Yıldız, Kadına yönelik şiddet algısı-kadın ve erkek bakış açılarıyla, 2013.
